

Το προσφιλέσ σύνθημα του Κωνσταντίνου Καραμανλή ήταν ότι, με τη μεταπολίτευση, «παρέλαβε χάος και έφτιαξε κράτος». Ένα αυταρχικό κράτος, που όμως ωχριούσε μπροστά στη χουντική κρατική τρομοκρατία που είχε προηγηθεί. Στα τέλη της πολιτικής του σταδιοδρομίας συνήθιζε να λέει ότι «έξω πάμε καλά», σε αντιδιαστολή με το «μέσα», όπου ο λαός του «έβαζε εμπόδια», καθώς ζητούσε περισσότερη ελευθερία και λιγότερη λιτότητα.

Η αλήθεια είναι πως έκανε ό,τι μπορούσε για να αναστήσει το χαμένο ελληνικό γόητρο. Η ανάληψη της διακυβέρνησης της χώρας τον Ιούλιο του 1974 τον έφερε μπροστά σε μύρια όσα προβλήματα που διογκώθηκαν με την ξαφνική νέα προέλαση των Τούρκων στην Κύπρο («Αττίλας 2»). Η εξέλιξη αυτή τον υποχρέωσε να ανακοινώσει (14 Αυγούστου του 1974) την αποχώρηση της Ελλάδας από το στρατιωτικό σκέλος του ΝΑΤΟ, κατά την παλιά πρακτική της Γαλλίας. Μια εβδομάδα αργότερα (22 Αυγούστου), ζητούσε από την ΕΟΚ την αναθέρμανση της συμφωνίας σύνδεσης που είχε παγώσει με το πραξικόπημα του 1967. Οι υπουργοί Εξωτερικών έσπευσαν να την εγκρίνουν την ημέρα των εκλογών (17 Νοεμβρίου). Κι ενώ η Ευρώπη έδειχνε το φιλικό της πρόσωπο, η Τουρκία συνέχιζε να προκαλεί. Στην Κύπρο, ο Ντενκτάς ανακήρυσσε το «Ομόσπονδο Τουρκικό Κράτος» στα βόρεια του νησιού, κάτω από τη σκέπη των δυνάμεων κατοχής (13 Φεβρουαρίου του 1975), ενώ στο Αιγαίο έβγαине «για έρευνες» το πρώην «Χόρα» και τότε ειδικό σκάφος «Σισμίκ» (9 Αυγούστου του 1976).

Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής κέρδισε και τις εκλογές της 20ής Νοεμβρίου του 1977, με 41,84% και 172 βουλευτές, ενώ η Ένωση Κέντρου (ΕΔΗΚ πια) συρρικνώθηκε στο 11,95% με μόλις 15 βουλευτές. Το νεαρό ΠΑΣΟΚ ανέβηκε στο 25,34% εκλέγοντας 93 βουλευτές, ενώ η Αριστερά κατέβηκε χωριστά: 9,36% και ένδεκα βουλευτές το ΚΚΕ, 2,72% και δυο βουλευτές η Συμμαχία. Οι «Νεοφιλελεύθεροι» συγκέντρωσαν 1,08% εκλέγοντας τον Κωνσταντίνο Μητσοτάκη και τον Παύλο Βαρδινογιάννη, ενώ η άκρα Δεξιά παρουσιάστηκε με την Εθνική Παράταξη, έκοψε 6,82% από τη ΝΔ κι εξέλεξε πέντε βουλευτές.

Πριν να περάσει εξάμηνο, το κόμμα των Νεοφιλελευθέρων διαλύθηκε και οι βουλευτές του, Κ. Μητσοτάκης και Π. Βαρδινογιάννης, προσχώρησαν στη ΝΔ (10 Μαΐου του 1978). Ως τότε, πολλοί βουλευτές της ΕΔΗΚ (με πρώτο τον αρχηγό της Γ. Μαύρο) ανεξαρτητοποιήθηκαν, ενώ άλλοι (όπως ο Αθ. Κανελλόπουλος) προσχώρησαν στη ΝΔ.

Η επανεκλογή έδωσε στον Καραμανλή τη δυνατότητα να διευρύνει τις προσπάθειες στο εξωτερικό: Η συνάντησή του με τον πρωθυπουργό της Τουρκίας, Μπουλέν Ετζεβίτ, στο Μοντρέ της Ελβετίας (10 Μαρτίου του 1978) έβαλε τα θεμέλια για μια πρόσκαιρη ύφεση

στις σχέσεις των δύο χωρών. Η απόφαση του δικαστηρίου της Χάγης ότι είναι αναρμόδιο να δικάσει ελληνική προσφυγή για την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας του Αιγαίου (15 Δεκεμβρίου του 1988) θεωρήθηκε πλήγμα για την εξωτερική του πολιτική. Όμως, η επίθεση φιλίας που εξαπέλυσε στο εξωτερικό, συνεχίστηκε: Μέσα σε ένα χρόνο (1979), βρέθηκε στο Βουκουρέστι (19 Μαρτίου), συναντήθηκε με τον πρόεδρο της Βουλγαρίας Ζίφκοβ (2 Μαΐου) κι επισκέφθηκε τη Μόσχα (3 Οκτωβρίου) και τη Λαϊκή Κίνα (13 Δεκεμβρίου). Την ίδια χρονιά είδε το όραμά του για ένταξη της Ελλάδας στην ΕΟΚ να υλοποιείται. Η συνθήκη υπογράφηκε στο Ζάππειο (29 Μαΐου του 1979) σε επίσημη τελετή, από την οποία απουσίαζαν οι εκπρόσωποι του ΠΑΣΟΚ και του ΚΚΕ. Η συμφωνία επρόκειτο να ισχύσει από την 1η Ιανουαρίου του 1981, μαζί με την εφαρμογή της 5θήμερης εργασίας στο Δημόσιο.

Στις 5 Μαΐου του 1980, ο Κωνσταντίνος Καραμανλής εκλέχτηκε πρόεδρος της Δημοκρατίας κι αρχηγός της ΝΔ και πρωθυπουργός ανέλαβε ο Γεώργιος Ράλλης (10 του μήνα). Η Ελλάδα επανεντάχθηκε στο στρατιωτικό σκέλος του ΝΑΤΟ (21 Οκτωβρίου του 1980), ενώ ο Κ. Καραμανλής ως πρόεδρος πια επισκέφτηκε το μετατιτοϊκό Βελιγράδι (7 Νοεμβρίου του 1980) και υποδέχτηκε τον Ιταλό ομόλογό του, Σάντρο Περτίνι, που επισκέφτηκε επίσημα την Αθήνα (22 του μήνα).

Ο Γεώργιος Ράλλης οδήγησε τη χώρα σε εκλογές. Ήταν 18 Οκτωβρίου του 1981 και ήταν η ώρα του ΠΑΣΟΚ: Πήρε το 48,06% των ψήφων και 172 έδρες, έναντι 35,86% της ΝΔ και 115 εδρών, ενώ τις υπόλοιπες 13 κέρδισε το ΚΚΕ με 10,93%. Άλλο κόμμα δεν πέρασε τις πύλες της Βουλής σ' εκείνες τις εκλογές. Πέρασαν όμως τις πύλες του Ευρωκοινοβουλίου ένας του ΚΚΕ εσωτ. κι ένα της ακροδεξιάς ΕΠΕΝ. Οι πρώτες ευρωεκλογές στην Ελλάδα έγιναν ταυτόχρονα με τις εθνικές. Τις υπόλοιπες από τις 24 έδρες μοιράστηκαν δέκα το ΠΑΣΟΚ, εννιά η ΝΔ και τρεις το ΚΚΕ.

Η άνοδος των σοσιαλιστών στην εξουσία συνοδεύτηκε με έμπρακτους περιορισμούς στην αστυνόμευση της ελεύθερης γνώμης, μεγαλύτερη ελευθερία στην έκφραση και διευκόλυνση της συνδικαλιστικής δράσης. Τα πράγματα οδηγήθηκαν σε αυτό που ο λαός περιέγραψε με τη φράση «επί ΝΔ υπήρχε αυταρχικό κράτος, επί ΠΑΣΟΚ δεν υπάρχει κράτος». Αποτέλεσμα ήταν να θεσπιστεί το περιβόητο «άρθρο 4» που έβαζε περιορισμούς στη λήψη αποφάσεων για απεργία (3 Ιουνίου του 1983). Καταργήθηκε στην πράξη από τους συνδικαλιστές, καταργήθηκε και τυπικά μερικά χρόνια αργότερα (22 Οκτωβρίου του 1987). Με νομοσχέδιο που κατατέθηκε στη Βουλή (30 Απριλίου του 1983), αναγνωρίστηκε η εθνική αντίσταση, ενώ τα μέτρα συμφιλίωσης επέτρεψαν στον εξόριστο στη Σοβιετική Ένωση αρχηγό του Δημοκρατικού Στρατού, Μάρκο Βαφειάδη, να επιστρέψει στην Ελλάδα (26 Μαρτίου του 1983), όπως και άλλοι κομμουνιστές που είχαν καταφύγει στις σοσιαλιστικές χώρες.

Η κυβέρνηση επιδίωξε να τονώσει την οικονομία με την ενίσχυση του συνεταιριστικού κινήματος τόσο στον αγροτικό τομέα όσο και στον χώρο των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Μάλλον δεν τα κατάφερε, παρά την υπέρμετρη χρηματοδότηση. Ο κηρυγμένος εναντίον της ΕΟΚ Ανδρέας Παπανδρέου βρέθηκε να προεδρεύει το δεύτερο εξάμηνο του 1983, ενώ η Κοινότητα για μια στιγμή έφτασε στα πρόθυρα της διάλυσης. Ο Έλληνας πρωθυπουργός μιλούσε για την επερχόμενη πάλη Βορρά Νότου (πλούσιων και φτωχών χωρών) και για την ανάγκη να ανταποκριθεί η Ευρώπη στην τεχνολογική πρόκληση.

Η αλλαγή στην Ελλάδα ακολουθήθηκε από μεταβολή και στην Τουρκία. Στα 1983, ο αγαπημένος των στρατιωτικών Τουρκοκράτης Οζάλ εκλεγόταν πρωθυπουργός σε ένα καθεστώς ημιελεύθερων εκλογών. Στη Βόρεια Κύπρο, ο Ραούφ Ντενκτάς είχε από χρόνια αναδειχθεί ηγέτης των Τουρκοκυπρίων και διαπραγματευτής. Στις 15 Νοεμβρίου του 1983, συγκάλεσε τη «συνέλευση της τουρκικής ομόσπονδης πολιτείας της Κύπρου», η οποία «στα πλαίσια του δικαιώματος του τουρκοκυπριακού λαού για αυτοδιάθεση» ανακήρυξε την ανεξάρτητη «Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου», το γνωστό «ψευδοκράτος του Ντενκτάς». Η ελληνική και ελληνοκυπριακή άμεση κινητοποίηση απέφερε την καταδίκη της ενέργειας από το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ (18 Νοεμβρίου), που ζήτησε την άμεση ανάκληση της απόφασης ως άκυρης και αντιβαίνουσας στις συνθήκες Ζυρίχης και Λονδίνου. Η Τουρκία, όμως, έσπευσε να αναγνωρίσει την ύπαρξη του «νέου κράτους». Ψευδοκράτος μεν στηριγμένο δε στα τουρκικά όπλα, το «κράτος του Ντενκτάς» εξακολουθεί και υπάρχει και ροκανίζει τον χρόνο περιμένοντας τη «με χρόνια και καιρούς» παγίωση και ντε φάκτο αναγνώριση.

Στο εσωτερικό μέτωπο, ο Γ. Ράλλης παραιτήθηκε από αρχηγός της ΝΔ και, στη θέση του, εκλέχτηκε ο Ευάγγελος Αβέρωφ (9 Μαΐου του 1981), που με τη σειρά του παραιτήθηκε παραχωρώντας την αρχηγία στον Κωνσταντίνο Μητσotάκη (1 Σεπτεμβρίου του 1984). Στις 10 Μαρτίου του 1985, λίγο πριν από τη λήξη της θητείας του, ο Κωνσταντίνος Καραμανλής παραιτήθηκε από πρόεδρος της Δημοκρατίας. Στη θέση του εκλέχτηκε ο Χρήστος Σαρτζετάκης (29 Μαρτίου) και προκηρύχθηκαν εκλογές για αναθεωρητική Βουλή. Έγιναν στις 2 Ιουνίου του 1985 κι έδωσαν στο ΠΑΣΟΚ 45,82% και 161 έδρες, στη ΝΔ 40,85% και 126 έδρες, στο ΚΚΕ 9,89% και δώδεκα έδρες και στο ΚΚΕ εσ. 1,84% και μια έδρα.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΜΑΟ ΩΣ ΤΟΝ ΓΚΟΡΜΠΑΤΣΟΦ

1976:

24 Μαρτίου: Στην Αργεντινή, ο στρατηγός Βιντέλα ανατρέπει την Ιζαμπέλα Περόν με στρατιωτικό πραξικόπημα.

1 Μαΐου: Σε αυτοκινητιστικό δυστύχημα, σκοτώνεται ο Αλέκος Παναγούλης. Είχε γεννηθεί στις 2 Ιουλίου του 1939.

2 Ιουλίου: Το Βόρειο και το Νότιο Βιετνάμ ενώνονται με πρωτεύουσα το Ανόι.

9 Ιουλίου: Πεθαίνει ο πρόεδρος της Κίνας Μάο Τσε Τουνγκ.

1977:

24 Μαΐου: Απομακρύνεται από το Πολίτ Μπιρό ο πρόεδρος της ΕΣΣΔ Νικολάι Ποντγκόρνι. Τον διαδέχεται ο ήδη γ.γ. του ΚΚ ΕΣΣΔ Λεοντίντ Μπέζνιεφ.

2 Αυγούστου: Πεθαίνει ο πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας αρχιεπίσκοπος Μακάριος. Είχε γεννηθεί στις 13 Αυγούστου του 1913.

16 Αυγούστου: Πεθαίνει ο Έλβις Πρίσλεϊ, ινδαλμα της ροκ. Είχε γεννηθεί το 1935.

16 Σεπτεμβρίου: Πεθαίνει σε ηλικία 53 ετών, η σοπράνο της όπερας Μαρία Κάλας.

2 Νοεμβρίου: Νεροποντή στην Αττική έχει αποτέλεσμα 22 νεκρούς και εκτεταμένης διάρκειας μπλακ άουτ, με ανυπολόγιστες καταστροφές στις δυτικές συνοικίες της Αθήνας.

1978:

16 Μαρτίου: Οι ερυθρές ταξιαρχίες ανακοινώνουν την απαγωγή του πρώην πρωθυπουργού της Ιταλίας Άλντο Μόρο. Το πτώμα του βρέθηκε στις 9 Μαΐου.

25 Ιουλίου: Στο νοσοκομείο Όλντχαμ της Αγγλίας, γεννιέται κοριτσάκι, το πρώτο στον κόσμο «παιδί του σωλήνα».

17 Σεπτεμβρίου: Λήγει η σύνοδος κορυφής του Καμπ Ντέιβιντ ανάμεσα στον πρόεδρο των ΗΠΑ Τζίμι Κάρτερ, τον Ανουάρ Σαντάτ της Αιγύπτου και τον Μέναχεμ Μπέγκιν του Ισραήλ. Οι σχέσεις των δύο χωρών αποκαταστάθηκαν το 1980.

18 Νοεμβρίου: Ο Αμερικανός πάστορας Τζιμ Τζόουνς οδηγεί στον θάνατο 914 οπαδούς του στο Τζόνστοουν της Γουϊάνα, πείθοντάς τους να πιούν φρουτοχυμό με κυάνιο.

1979:

7 Ιανουαρίου: Οι Βιετναμέζοι κυριεύουν την πρωτεύουσα της Καμπότζης, Πνομ Πενχ, και ανατρέπουν την κυβέρνηση Πολ Ποτ.

16 Ιανουαρίου: Ο σάχης του Ιράν εγκαταλείπει την χώρα. Την 1η Φεβρουαρίου, επιστρέφει εκεί ο εξόριστος Αγιατολάχ Ρουχολάχ Χομείνι.

4 Μαΐου: Η Μάργκαρετ Θάτσερ γίνεται η πρώτη γυναίκα πρωθυπουργός της Βρετανίας.

18 Ιουνίου: Οι πρόεδροι των ΗΠΑ, Τζίμι Κάρτερ, και της Σοβιετικής Ένωσης, Λεοντίντ Μπρέζνιεφ, υπογράφουν τη Συνθήκη Περιορισμού των Στρατηγικών Οπλων (SALT 2).

17 Ιουλίου: Στη Νικαράγουα, οι Σαντινίστας του Ντανιέλ Ορτέγκα ανατρέπουν τον δικτάτορα Αναστάζιο Σομόζα.

1980:

4 Μαΐου: Πεθαίνει ο ηγέτης της Γιουγκοσλαβίας Τζόζιπ Μπροζ, επονομαζόμενος Τίτο.

2 Αυγούστου: Βομβιστική επίθεση στο σιδηροδρομικό σταθμό της Μπολόνια στην Ιταλία, σκοτώνει 85 άτομα.

12 Σεπτεμβρίου: Ο Τούρκος στρατηγός Κενάν Εβρέν ανατρέπει με πραξικόπημα την κυβέρνηση του Σουλεϊμάν Ντεμιρέλ.

22 Σεπτεμβρίου: Ξεσπά ο πόλεμος του Κόλπου όταν το Ιράκ εισβάλλει στο Ιράν σε μια προσπάθεια να ελέγξει τα στενά του Σατ Αλαράμπ.

24 Οκτωβρίου: Ο Νικολάι Τιχόνοφ αντικαθιστά στην πρωθυπουργία της Σοβιετικής Ένωσης τον Αλεξέι Κοσίγκιν, που παραιτείται για λόγους υγείας.

8 Δεκεμβρίου: Δολοφονείται στη Νέα Υόρκη από τον Μαρκ Ντέιβιντ Τσάπμαν, ο Τζον Λένον, πρώην μέλος των «Μπιτλς». Είχε γεννηθεί το 1940.

1981:

1 Ιανουαρίου: Η Ελλάδα γίνεται πλήρες μέλος της ΕΟΚ των Δέκα.

12 Απριλίου: Προσγειώνεται το διαστημικό λεωφορείο «Κολούμπια», το πρώτο που έχει τη δυνατότητα να ξαναχρησιμοποιηθεί.

5 Μαΐου: Ο Ιρλανδός αγωνιστής Μπόμπι Σαντς πεθαίνει στη φυλακή μετά από απεργία πείνας που κράτησε περισσότερο από 60 ημέρες. Τον ακολούθησαν ακόμη 10 «μάρτυρες του ΙΡΑ».

10 Μαΐου: Ο Φρανσουά Μιτεράν εκλέγεται πρόεδρος της Γαλλίας, θέση που διατήρησε ως λίγο πριν από τον θάνατό του, το 1996.

29 Ιουλίου: Ο Κάρολος, πρίγκιπας της Ουαλίας και διάδοχος του βρετανικού θρόνου, παντρεύεται την λαίδη Νταϊάνα Σπένσερ.

6 Οκτωβρίου: Δολοφονείται ο πρόεδρος της Αιγύπτου Ανουάρ Σαντάτ. Τον διαδέχθηκε ο Χόσνι Μουμπάρακ.

1982:

2 Απριλίου: Οι Αργεντινοί εισβάλλουν στα νησιά Φόκλαντ, βρετανικό προτεκτοράτο από το 1832. Τον Ιούνιο, συνθηκολόγησαν.

1 Οκτωβρίου: Ορκίζεται Καγκελάριος της Δυτικής Γερμανίας ο Χέλμουτ Κολ. Διατήρησε τη θέση ως το 1997.

28 Οκτωβρίου: Οι σοσιαλιστές της Ισπανίας με τον Φελίπε Γκονζάλες, κερδίζουν τις εκλογές.

10 Νοεμβρίου: Πεθαίνει ο Λεονίντ Μπρέζνιεφ, ηγέτης της Σοβιετικής Ένωσης από το 1964. Τον διαδέχθηκε ο Νικολάι Τιχόνοφ.

12 Δεκεμβρίου: Απελευθερώνεται μετά από 11 μήνες κράτησης, ο Πολωνός ηγέτης του συνδικάτου «Αλληλεγγύη», Λεχ Βαλέσα.

1983:

13 Ιουνίου: Το αμερικανικό διαστημόπλοιο Παϊονίρ 10 μπαίνει στην τροχιά του Ποσειδώνα και γίνεται το πρώτο φτιαγμένο γήινο αντικείμενο που φεύγει από το ηλιακό μας σύστημα.

16 Ιουνίου: Ο Γιούρι Αντρόποβ εκλέγεται πρόεδρος του Πρεζίντιουμ του Ανωτάτου Σοβιέτ, θέση που ισοδυναμεί με την προεδρία του κράτους.

24 Σεπτεμβρίου: Πέντε άτομα καταδικάζονται ως υπαίτια για την απελευθέρωση διοξίνης που προκάλεσε περιβαλλοντική καταστροφή στο Σεβέζο της Ιταλίας.

25 Οκτωβρίου: Αμερικανικές δυνάμεις κάνουν απόβαση στη Γρανάδα και ανατρέπουν το αριστερό καθεστώς που προέκυψε έξι μέρες νωρίτερα, με πραξικόπημα.

10 Δεκεμβρίου: Μετά από οκτώ χρόνια δικτατορίας, ο Ραούλ Αλφονσίν εκλέγεται πρόεδρος της Αργεντινής.

13 Δεκεμβρίου: Μετά από τρία χρόνια στρατοκρατίας, ο ευνοούμενος των στρατηγών, Τουργκούτ Οζάλ, γίνεται πρωθυπουργός της Τουρκίας.

1984:

7 Φεβρουαρίου: Ο Αμερικανός αστροναύτης Μπρους Μακ Κάντλες πετάει με «διαστημικό παπάκι» μακριά από το διαστημόπλοιο «Τσάλεντζερ», στο διάστημα.

11 Απριλίου: Ο Κωνσταντίν Τσερνιένκο διαδέχεται τον αποθανόντα Γιούρι Αντρόποφ στην

προεδρία της Σοβιετικής Ένωσης.

11 Ιουνίου: Πεθαίνει ο Ενρίκο Μπερλίνγκουερ, ηγέτης του Ιταλικού Κομμουνιστικού κόμματος και εισηγητής του «ιστορικού συμβιβασμού».

31 Οκτωβρίου: Δολοφονείται η πρωθυπουργός της Ινδίας, Ιντιρα Γκάντι.

3 Δεκεμβρίου: Διαρροή χημικών αερίων στο εργοστάσιο Union Carbide στο Μποπάλ της Ινδίας, σκοτώνει τουλάχιστον 3.000 ανθρώπους.

1985:

10 Μαρτίου: Ο Μιχαήλ Γκορμπατσόφ διαδέχεται τον αποθανόντα την προηγούμενη Κονσταντίν Τσερνιένκο στην ηγεσία της Σοβιετικής Ένωσης.

29 Μαΐου: Στο στάδιο Χέιζελ των Βρυξελλών, όπου διεξάγεται ο τελικός του Κυπέλλου Πρωταθλητριών Γιουβέντους - Λίβερπουλ, 39 Ιταλοί φιλάθλοι χάνουν την ζωή τους από την επίθεση οπλισμένων Άγγλων χούλιγκαν.

2 Ιουλίου: Πρόεδρος της Σοβιετικής Ένωσης ορίζεται ο Αντρέι Γκρομικό, υπουργός Εξωτερικών από το 1957.

10 Ιουλίου: Πεθαίνει μέλος της Γκρινπίζ, όταν Γάλλοι πράκτορες τινάζουν στον αέρα το πλοίο «Rainbow Warrior» της οργάνωσης, στο Ώκλαντ της Νέας Ζηλανδίας.

2 Δεκεμβρίου: Υιοθετείται η Ενιαία Πράξη της ΕΟΚ για μια αγορά χωρίς σύνορα. Ίσχυσε από το 1993.

(Εθνος της Κυριακής, 12.12.1999) (τελευταία επεξεργασία, 1.7.2009)